

Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі
«Қазгидромет» Республикалық мемлекеттік мекемесі
Жамбыл облысы бойынша филиалы

**ЖАМБЫЛ ОБЛЫСЫ БОЙЫНША
ҚОРШАҒАН ОРТА ЖАЙ-КҮЙІ ЖӨНІНДЕГІ
АҚПАРАТТЫҚ БЮЛЛЕТЕНІ**

І тоқсан, 2026 жыл

Тараз, 2026 ж.

МАЗМҰНЫ		Бет
	Алғы сөз	3
1	Атмосфералық ауа ластануының негізгі көздері	4
2	Атмосфералық ауа сапасының жай-күйі	4
3	Атмосфералық жауын-шашын сапасының жай-күйі	8
4	Жер үсті сулары сапасының жай-күйі	9
5	Радиациялық жағдайы	10
	1 Қосымша	11
	2 Қосымша	13
	3 Қосымша	14
	4 Қосымша	16

Алғы сөз

Ақпараттық бюллетень ұлттық гидрометеорологиялық қызметтің бақылау желісіне қоршаған орта жай-күйіне экологиялық мониторинг жүргізу жөнінде «Қазгидромет» РМК арнайы бөлімшелерімен орындалатын жұмыс нәтижелері бойынша дайындалған.

Бюллетень Жамбыл облысы аумағында қоршаған ортаның жай-күйі туралы мемлекеттік органдарды, қоғам мен халықты ақпараттандыруға арналған және ластану деңгейінің өзгеруі болған тенденциясының есебінен ҚР қоршаған ортаны қорғау саласындағы іс-шаралардың тиімділігін бағалауға мүмкіндік береді.

1. Атмосфералық ауа ластануының негізгі көздері

Жамбыл облысы статистика департаментінің деректеріне сәйкес Жамбыл облысында тұрақты көздерден ластаушы заттардың нақты жиынтық шығарындылары 51,2 мың тоннаны құрайды. Тараз қаласы бойынша стационарлық көздерден ластаушы заттардың нақты жалпы шығарындылары 24,8 мың тоннаны құрайды.

Жамбыл облысында тіркелген автокөлік құралдарының саны 297,8 мың бірлікті құрайды (өсім 20,9 мың бірлік).

Статистика департаментінің деректеріне сәйкес, Жамбыл облысы, Тараз қаласында 36 474 жеке тұрғын үй, Жаңатас қаласында 1 439 жеке тұрғын үй, Қаратау қаласында 3 185 жеке тұрғын үй, Шу қаласында 6 650 жеке тұрғын үй бар. Қалалық елді мекендерде газбен қамтылған жалпы ауданның үлесі 100%, сумен қамтылуы 100% құрайды, ауылдық елді мекендерді газбен қамту 100%, сумен қамтуы 100 пайызды құрайды.

2. Жамбыл облысы атмосфералық ауа сапасының жай-күйі

Жамбыл облысының аумағында атмосфералық ауаның жай-күйіне бақылау 4 қол күшімен алынатын бекеттерде және 4 автоматты станцияда жүргізіледі (1 Қосымша).

Жалпы облыс бойынша ластану 15 көрсеткішке дейін анықталады: 1) қалқыма бөлшектер (шаң); 2) РМ 2,5 қалқыма бөлшектері; 3) РМ 10 қалқыма бөлшектері; 4) күкірт диоксиді; 5) көміртегі оксиді; 6) азот диоксиді; 7) азот оксиді; 8) фторлы сутек; 9) формальдегид; 10) күкіртсутек; 11) бенз(а)пирен; 12) марганец; 13) қорғасын; 14) кобальт; 15) кадмий.

Жамбыл облысы атмосфералық ауа сапасының бақылау нәтижелері

Тараз қаласы атмосфералық ауа ластану деңгейі «төмен» деп бағаланып СИ=1,8 (төмен деңгей) және ЕЖҚ=0% (төмен деңгей) болып анықталды.

Жаңатас қаласы атмосфералық ауа ластану деңгейі «төмен» деп бағаланып СИ=1,0 (төмен деңгей) және ЕЖҚ=0% (төмен деңгей) болып анықталды.

Қаратау қаласы атмосфералық ауа ластану деңгейі «төмен» деп бағаланып СИ=0,2 (төмен деңгей) және ЕЖҚ=0% (төмен деңгей) болып сипатталды.

Шу қаласы атмосфералық ауа ластану деңгейі «көтеріңкі» деп бағаланып СИ=2,8 (көтеріңкі деңгей) және ЕЖҚ=6% (көтеріңкі деңгей) болып сипатталды.

Кордай ауылында атмосфералық ауа ластану деңгейі «төмен» деп бағаланып СИ=0,6 (төмен деңгей) және ЕЖҚ=0% (төмен деңгей) болып сипатталды.

Нақты мәндер, сондай-ақ нормативтерден асып кету еселігі және асып кету жағдайларының саны 1-кестеде көрсетілген.

Атмосфера ауасының ластану сипаттамасы

Көрсеткіштер	Орташа шоғыр		Ең жоғарғы бір реттік шоғыр		ЕЖҚ	ШЖШ _{м.б} жағдайларының саны		
	мг/м ³	ШЖШ _{о.т} асу еселігі	мг/м ³	ШЖШ _{м.б} еселігі	%	>	>5	>10
						ШЖШ	ШЖШ	ШЖШ
Тараз қаласы								
Қалқыма бөлшектер (шаң)	0,140	0,93	0,80	1,60	0,38	1		
Күкірт диоксиді	0,008	0,15	0,224	0,45	0,00	0		
Көміртегі оксиді	1,01	0,34	6,0	1,20	0,05	4		
Азот диоксиді	0,06	1,52	0,26	1,30	0,12	1		
Азот оксиді	0,038	0,64	0,13	0,33	0,00	0		
Фторлы сутек	0,002		0,015	1,83	0,19	12		
Формальдегид	0,002	0,37	0,009	0,45	0,00	0		
Күкіртесутек	0,005	0,53	0,030	0,60	0,00	0		
Бенз(а)пирен	0,00031	0,31	0,0008					
Марганец	0,000041	0,041	0,000115					
Қорғасын	0,000072	0,240	0,000504					
Кобальт	0	0	0					
Кадмий	0	0	0					
Жаңатас қаласы								
күкірт диоксиді	0,012	0,24	0,497	0,994	0	0		
көміртегі оксиді	0,130	0,04	1,175	0,235	0	0		
Қаратау қаласы								
күкірт диоксиді	0,021	0,42	0,101	0,20	0	0		
көміртегі оксиді	0,008	0,003	0,450	0,09	0	0		
Шу қаласы								
PM 2,5 қалқыма бөлшектері	0,0014	0,04	0,002	0,01	0	0		
PM 10 қалқыма бөлшектері	0,0011	0,02	0,001	0,004	0	0		
күкірт диоксиді	0,013	0,256	0,021	0,04	0	0		
күкіртесутек	0,005		0,023	2,83	5,68	368		
Қордай а.								
күкірт диоксиді	0,022	0,44	0,045	0,089	0	0		
көміртегі оксиді	0,482	0,16	3,055	0,61	0	0		

Экстремалды жоғары және жоғары ластану жағдайлары (ЖЛ және ЭЖЛ): Жамбыл облысының елді мекендерінде тіркелмеген.

2026 жылғы 1 тоқсанымен 2025 жылдың 1 тоқсанын салыстырғанда Жамбыл облысындағы атмосфералық ауаның ластану деңгейі:

- **өзгеріссіз** — Жаңатас, Қаратау, Шу қалалары, Қордай ауылы.
- **төмен деңгейден жоғарылаған** — Тараз қаласы (2 кесте).

**Жамбыл облысы аумағындағы атмосфералық ауа ластану деңгейінің
1 тоқсандағы динамикасы (2025–2026 жж.)**

Елді мекен	Ластану деңгейі		Негізгі ластанушы заттар ШЖШ _{м.б.} асу еселігі
	1тоқсан 2025 ж.	1тоқсан 2026 ж.	
Тараз қ.	Төмен СИ – 2,4 ЕЖҚ – 2%	Көтеріңкі СИ – 1,8 ЕЖҚ – 0%	Қалқыма бөлшектер (шаң) 1,6 ШЖШ _{м.б.} Күкіртсутек 1,8 ШЖШ _{м.б.} Азот диоксиді 1,3 ШЖШ _{м.б.} Көміртегі оксиді 1,2 ШЖШ _{м.б.}
Жаңатас қ.	Төмен СИ=0,3 ЕЖҚ=0%	Төмен СИ=1,00 ЕЖҚ =0%	
Қаратау қ.	Төмен СИ=0,1 ЕЖҚ =0%	Төмен СИ=0,2 ЕЖҚ =0%	
Шу қ.	Көтеріңкі СИ=2,3 ЕЖҚ =6%	Көтеріңкі СИ=2,8 ЕЖҚ =6%	Күкіртсутек 2,8 ШЖШ _{м.б.}
Қордай а.	Көтеріңкі СИ=0,5 ЕЖҚ =0%	Көтеріңкі СИ=0,6 ЕЖҚ =0%	

Қорытынды:

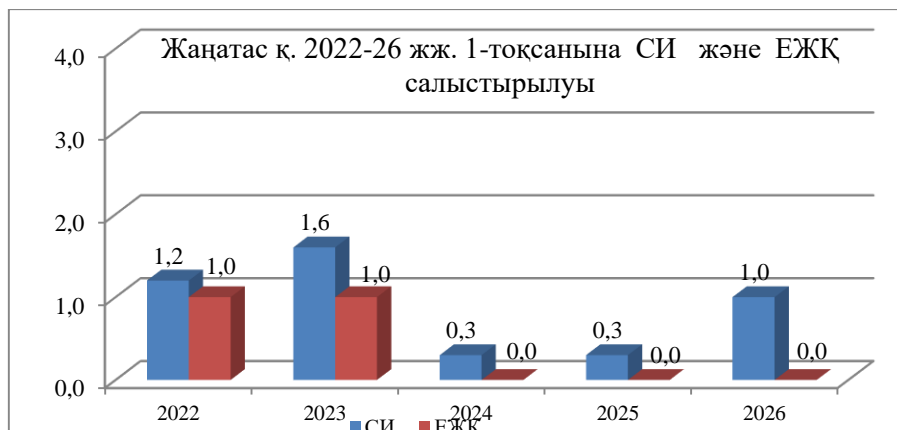
Соңғы бес жылда атмосфералық ауаның ластану деңгейі 2026 жылдың 1 тоқсанында келесідей болып өзгерді:

Графиктен көріп отырғанымыздай атмосфералық ауаның ластану деңгейі көтеріңкі болып бағаланып, тек 2026 жыл төмен деңгейді көрсетті.

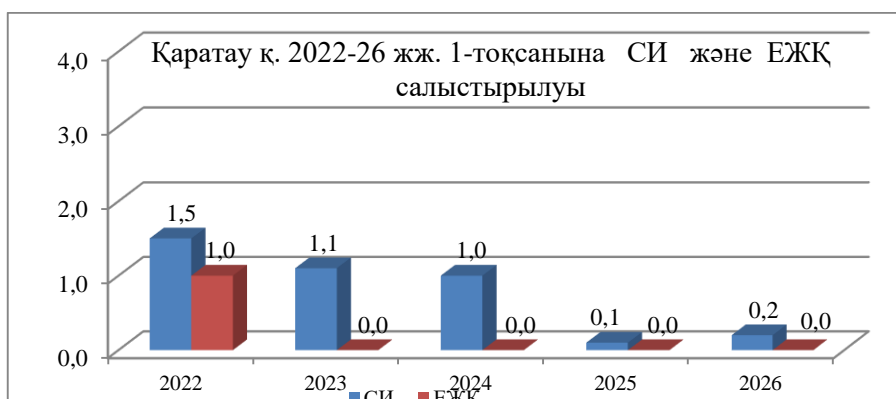
Ауа ластануының түзілуіне ауа райы жағдайлары да айтарлықтай әсер етеді. 1-тоқсанда облыс аумағында жауын-шашын (жаңбыр, қар) байқалды. Қаңтар және ақпан айларының кейбір күндері қар түрінде жауын-шашын болды. Қаңтар және ақпан айларында тұман мен мұздақ жиі кездессе, наурыз айында сирек болды. Наурыздың соңында облыстың оңтүстігінде найзағай құбылыстары тіркелді. Сондай-ақ, желдің күшеюі байқалды: ақпан айының 1-ші және 3-ші онкүндіктерінде облыстың оңтүстік-батыс аймақтарында жел жылдамдығы АҚИ критерийіне (30 м/с және одан жоғары) жетті. Ай бойына түскен жауын-шашын мөлшері қаңтарда – 57%, ақпанда – 177% (нормадан жоғары), наурызда – 65% (нормадан төмен) болды. 1-тоқсанда ҚМЖ (қолайсыз метеорологиялық жағдай) тіркелген жоқ.

Соңғы бес жылдағы Жаңатас қаласы атмосфералық ауа ластану деңгейі өзгерістері:

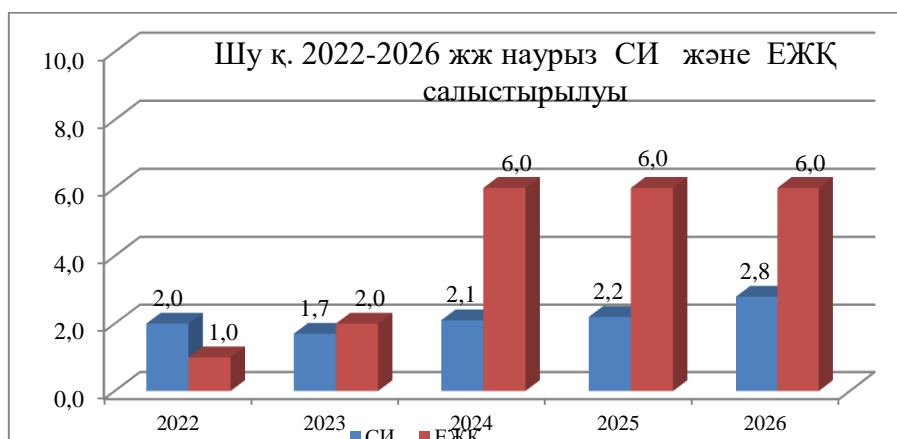
Ауа ластануының деңгейі 2024, 2025 және 2026 жылдары төмен деп бағаланып, тек 2022, 2023 жылдары жоғары деңгейді көрсетті.

Соңғы бес жылда атмосфералық ауаның ластану деңгейі 2026 жылдың 1 тоқсанында келесідей болып өзгерді:

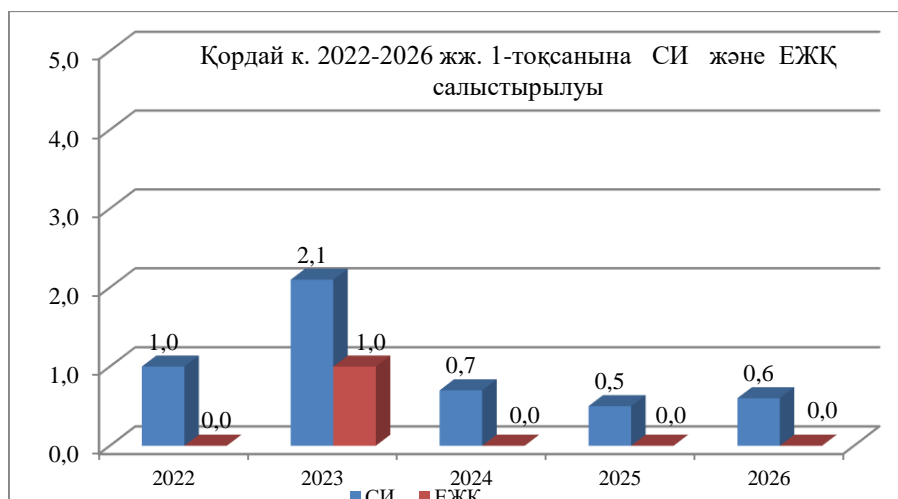
Графиктен көріп отырғанымыздай атмосфералық ауаның ластану деңгейі төмен болып бағаланып, тек 2022 жылы көтеріңкі деңгейді көрсетті.

Соңғы бес жылдағы Шу қаласы атмосфералық ауа ластану деңгейі өзгерістері:

Атмосфералық ауа ластануының деңгейі жоғары деп бағаланды.

Соңғы бес жылдағы Қордай ауданы атмосфералық ауа ластану деңгейі өзгерістері:

Графиктен көріп отырғанымыздай атмосфералық ауаның ластану деңгейі төмен болып бағаланып, тек 2023 жылы көтеріңкі деңгейді көрсетті.

3. Атмосфералық жауын-шашын сапасының жай-күйі

Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамына бақылау 3 метеостанцияда (Қаратау, Тараз, Төле би) алынған жаңбыр суына сынама алумен жүргізілді.

Жауын-шашын сынамаларында гидрокарбонаттар – 31,63%, сульфаттар – 24,17 %, нитраттар – 5,97 %, хлоридтер – 9,78 %, кальций – 13,05 %, натрия – 5,78%, калия – 2,86 %, магния – 2,72 %, аммоний ионы – 4,03%.

5 кестеде жауын-шашын құрамындағы жекелеген ластаушы заттардың мөлшеріне сипаттама берілген.

5 кесте

Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамы

Көрсеткіштер	Метеостанциядағы ең төменгі концентрация	Метеостанциядағы ең жоғары концентрация
Жалпы минералдану	Төле би МС – 31,26 мг/дм ³	Қаратау МС – 42,15 мг/дм ³
Электр өткізгіштігі	Төле би МС – 57,36 мкСм/см	Тараз МС – 667,83 мкСм/см
рН (сутегі көрсеткіші)	Төле би МС – 6,54	Қаратау МС – 6,86
Аниондар, мг/л		
Сульфаттар (SO ₄)	Қаратау МС – 7,26	Тараз МС – 10,18
Хлоридтер (Cl)	Қаратау МС – 3,01	Тараз МС – 4,02
Нитраттар (NO ₃)	Қаратау МС – 1,80	Тараз МС – 2,64
Гидрокарбонаттар (HCO ₃)	Төле би МС – 5,79	Қаратау МС – 19,27
Катиондар, мг/л		
Аммоний (NH ₄)	Тараз МС – 0,93	Қаратау МС – 2,40
Натрий (Na)	Қаратау МС – 1,98	Тараз МС – 2,37
Калий (K)	Төле би МС – 0,82	Қаратау МС – 1,31
Магний (Mg)	Төле би МС – 0,78	Қаратау МС – 1,33
Кальций (Ca)	Қаратау МС – 3,78	Тараз МС – 6,11
Микроэлементтер, мкг/л		

Қорғасын (Pb)	МС Тараз – 0,56	Төле би МС – 0,78
Мыс(Cu)	Қаратау МС – 1,79	Тараз МС – 3,16
Күшән (As)	Қаратау МС – 0,51	Тараз МС – 2,32
Кадмий (Cd)	Қаратау,Тараз МС -0,04	Төле би МС -0,15

4. Жамбыл облысы аумағындағы жер үсті сулары сапасының бақылау нәтижелері

Жамбыл облысы бойынша жер үсті суларының сапасына бақылау 6 су объектісінің (Талас, Аса, Шу, Ақсу, Қарабалта, Тоқташ өзендері) 11 тұстамасында жүргізілді.

Жер үсті суларын зерттеу кезінде су сынамаларында су сапасының 31 физикалық және химиялық көрсеткіштері анықталады: *көзбен шолу, су шығыны, су температурасы, сутегі көрсеткіші, мөлдірлігі, еріген оттегі, қалқыма заттар, ОБТ₅, ОХТ, құрамында тұз бар негізгі иондар, биогенді заттар, органикалық заттар (мұнай өнімдері, фенолдар), ауыр металдар.*

Жамбыл облысы аумағындағы жер үсті сулар сапасының мониторинг нәтижелері.

Қазақстан Республикасының су объектілерінің су сапасын бағалауға арналған негізгі нормативтік құжаттар «Су объектілерінде судың сапасын жіктеудің бірыңғай жүйесі» болып табылады.

Су объектілерінің су сапасы Бірыңғай жіктеме бойынша келесідей бағаланады:

Су объектісінің атауы	Су сапасы сыныбы		Параметрлері	Өлш. бірлік	Концентрация
	1 тоқсан 2025 жыл	1 тоқсан 2026 жыл			
Талас өзені	3 сынып (орташа ластанған)	3 сынып (орташа ластанған)	ОХТ	мг/дм ³	24,92
			Сульфаттар	мг/дм ³	131,0
			Магний	мг/дм ³	30,80
Аса өзені	3 сынып (орташа ластанған)	5 сынып (өте ластанған)	Қалқыма заттар	мг/дм ³	64,83
Шу өзені	3 сынып (орташа ластанған)	3 сынып (орташа ластанған)	ОБТ ₅	мг/дм ³	2,42
			ОХТ	мг/дм ³	24,3
			Сульфаттар	мг/дм ³	167,16
			Магний	мг/дм ³	31,46
Ақсу өзені	4 сынып (ластанған)	3 сынып (орташа ластанған)	ОБТ ₅	мг/дм ³	2,12
			ОХТ	мг/дм ³	22,8
			Сульфаттар	мг/дм ³	246,0
			Магний	мг/дм ³	45,46
Қарабалта өзені	4 сынып (ластанған)	5 сынып (өте ластанған)	Жалпы темір	мг/дм ³	0,14
			Сульфаттар	мг/дм ³	702,6
Тоқташ өзені	3 сынып (орташа ластанған)	4 сынып (ластанған)	Сульфаттар	мг/дм ³	504,0
			Магний	мг/дм ³	65,16

Кестеден көріп отырғанымыздай, 2025 жылдың 1-ші тоқсанымен салыстырғанда Ақсу өзені жер үсті су сапасы 4-ші сыныптан 3-ші сыныпқа ауысып, жақсарған;

Аса өзені жер үсті су сапасы 3-ші сыныптан 5-ші сыныпқа, Тоқташ өзені жер үсті су сапасы 3-ші сыныптан 4-ші сыныпқа, Қарабалта өзенінің су сапасы 4-ші сыныптан 5-ші сыныпқа ауысып, нашарлаған;

Талас және Шу өзендерінің жер үсті су сапасы айтарлықтай өзгерген жоқ.

Жамбыл облысы су объектілеріндегі негізгі ластаушы заттар магний, оттегіні химиялық және биохимиялық тұтыну, сульфаттар, жалпы темір және қалқыма заттар болып табылады.

Жамбыл облысы бойынша жоғары(ЖЛ) және экстремалды жоғары ластану (ЭЖЛ) жағдайлары тіркелмеді.

Су объектілері тұстамаларындағы сапа бойынша ақпарат 2-қосымшада көрсетілген.

5. Радиациялық жағдайы

Жердегі гамма-сәулелену деңгейіне бақылаулар күн сайын 3 метеорологиялық станцияда (Тараз, Төле би, Шығанақ) жүргізіледі. Жамбыл облысы аумағында атмосфераның жер беті радиоактивтердің түсу тығыздығына бақылау 3 метеорологиялық станцияларда (Тараз, Төле би, Шығанақ) горизонтальді планшеттер алу бес тәуліктік сынама жолымен жүзеге асырылды.

6 кесте

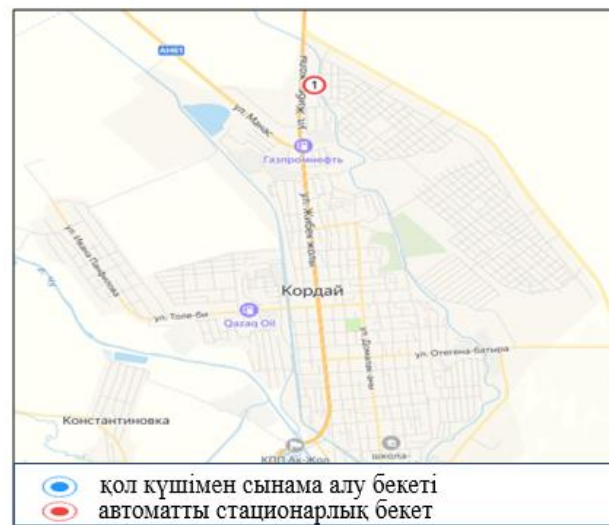
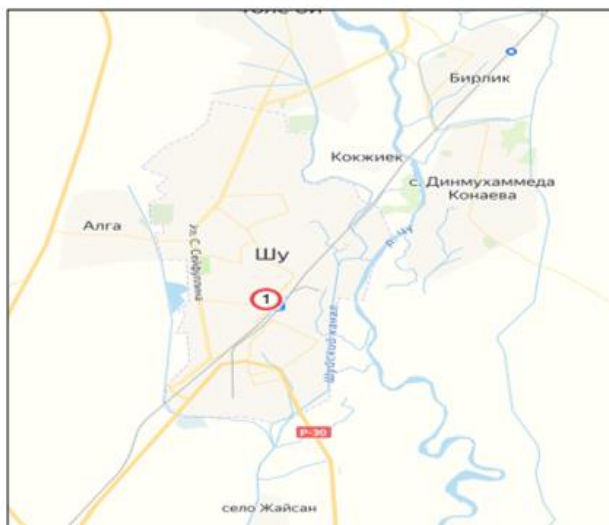
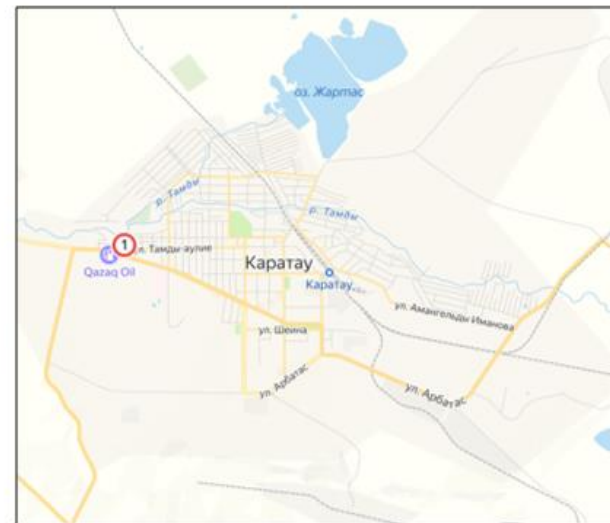
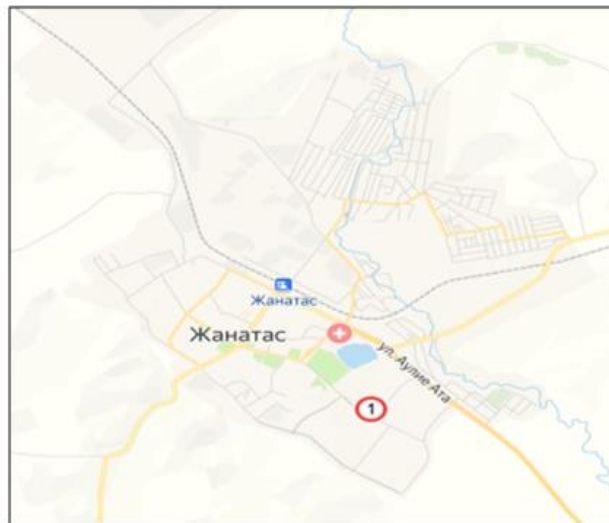
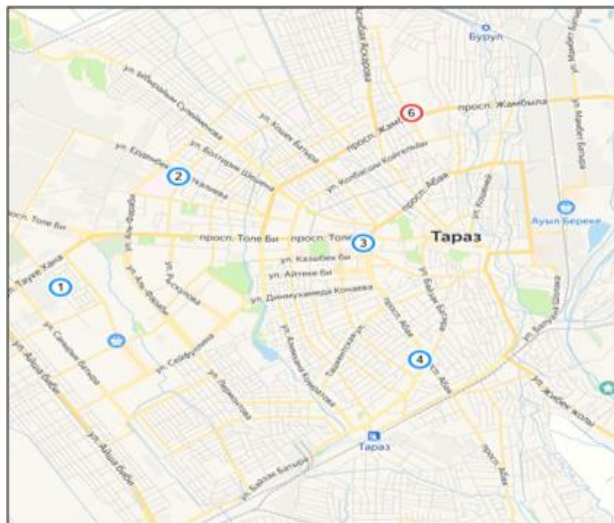
Көрсеткіштердің шекті мәндері

Көрсеткіштер (ШЖШ)	Максималды концентрация	Минималды концентрация
Гамма-фон (0,57 мкЗв/сағ)	0,25 мкЗв/сағ	0,08 мкЗв/сағ
Тығыздығы (110 Бк/м ²)	2,7 Бк/м ²	1,1 Бк/м ²

Облыс бойынша орташа радиациялық гамма-фон 0,17 мкЗв/сағ құрады, ал орташа түсу тығыздығы 2,0 Бк/м² құрады, бұл рұқсат етілген шекті жолдан аспайды.

Жамбыл облысындағы бақылау бекеттерінің орналасқан жері және анықталатын ластаушы заттар

Елді мекен	Бекеттердің мекен-жайы	Бақылау жүргізу	Анықталатын ластаушы заттар
Тараз қ.	№1 ЛББ Шымкент көшесі, 22	кол күшімен алынған сынама	қалқыма бөлшектер (шаң), күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот диоксиді, азот оксиді, фторлы сутек, формальдегид, бенз(а)пирен, қорғасын, марганец, кадмий, кобальт.
Тараз қ.	№2 ЛББ Рысбек батыр көшесі, 15, Ниетқалиев көшесінің бұрышы		
Тараз қ.	№3 ЛББ Абай және Төле би көшелерінің бұрышы		
Тараз қ.	№4 ЛББ Абай даңғылы мен Байзақ батыр көшесінің қиылысы		
Тараз қ.	№6 ЛББ Сәтбаев көшесі мен Жамбыл даңғылы	үзіліссіз режимде, әр 20 минут сайын	күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, күкіртсутек
Жанатас қ.	№1 ЛББ учетный квартал 001, №18		күкірт диоксиді, көміртегі оксиді
Каратау қ.	№1 ЛББ Тамды әулие көшесі, №130		күкірт диоксиді, көміртегі оксиді
Шу қ.	№1 ЛББ Шу қалалық ауруханасының маңында		PM 2,5 қалқыма бөлшектері, PM 10 қалқыма бөлшектері, күкірт диоксиді, күкіртсутек
Қордай а.	№1 ЛББ Жібек жолы көшесі, №496«А»		күкірт диоксиді, көміртегі оксиді

● қол күшімен сынама алу бекеті
● автоматты стационарлық бекет

Жамбыл облысы бақылау бекеттері мен метеостанциясының орналасу сызбасы

**2026 жылдың 1 тоқсанындағы Жамбыл облысы жер үсті су сапасының
тұстамалар бойынша ақпараты**

Су объектісі және тұстама	Физика-химиялық параметрлердің сипаттамасы	
Талас өзені	Су температурасы 4,0 – 20,0°С шегінде болды, сутегі көрсеткіші 8,10–8,35, суда еріген оттегінің шоғыры 8,90–12,3 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 1,18 – 2,92 мгО/дм ³ , мөлдірлігі 14 – 17 см құрады.	
Жасөркен а., Жасөркен а. 0,7 км жоғары, су бекеті тұстамасында	5 сынып	Қалқыма заттар – 54,66 мг/дм ³ . Қалқыма заттардың концентрациясы фондық кластан асады.
Солнечный к., гидро бекеттен 0,5 км төмен	3 сынып	ОБТ ₅ – 2,28 мг/дм ³ , ОХТ – 20,6 мг/дм ³ , сульфаттар – 130,6 мг/дм ³ , магний – 30,3 мг/дм ³ . Оттегіні биохимиялық және химиялық тұтыну концентрациялары фондық кластан аспайды. Сульфаттардың және магнийдің концентрациялары фондық кластан асады.
Тараз қ., Тараз қ. 7,5 км жоғары, МАЭС тұстамасынан 0,7км ыше жоғары, су бекетінен 3,0 км жоғары	5 сынып	Қалқыма заттар – 69,6 мг/дм ³ . Қалқыма заттардың концентрациясы фондық кластан асады.
тұстама Тараз қаласынан 10 км төмен, қант және спирт комбинаттарының фильтрация алқаптарынан шыққан коллекторлы-дренаж суларынан 0,7 км төмен	4 сынып	ОХТ – 30,56 мг/дм ³ . Оттегіні химиялық тұтыну концентрациясы фондық кластан асады.
Аса өзені	Су температурасы 3,0 – 8,0°С, сутегі көрсеткіші 8,25–8,40, суда еріген оттегінің шоғыры 9,92 – 11,9 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 1,35 – 2,51 мгО/дм ³ , мөлдірлігі 15–17 см құрады.	
Шөлдала шағын ауданы (көпір үсті), Құмшағал а/о.	3 сынып	ОХТ – 22,0 мг/дм ³ , сульфаттар – 109,0 мг/дм ³ , магний – 27,73 мг/дм ³ .
Аса өз., Аса а. 500 м төмен	6 сынып	Қалқыма заттар – 76,0 мг/дм ³ . Қалқыма заттардың концентрациясы фондық кластан асады.
Шу өзені	Су температурасы 2,0 – 10,4°С шегінде болды, сутегі көрсеткіші 8,30 – 8,40, суда еріген оттегінің шоғыры 8,42 – 14,0 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 2,17 – 2,66 мгО/дм ³ , мөлдірлігі 2–8 см құрады.	
Кайнар а. (Благовещенское а.), Кайнар а. 0,5 км төмен: су бекетінен 65 м. төмен	3 сынып	ОБТ ₅ – 2,36 мг/дм ³ , ОХТ – 25,1 мг/дм ³ , сульфаттар – 162,6 мг/дм ³ , магний – 30,5 мг/дм ³ , аммоний ионы – 0,85 мг/дм ³ , жалпы темір – 0,12 мг/дм ³ . Оттегіні химиялық және биохимиялық тұтыну концентрациялары фондық кластан аспайды. Сульфаттардың, магнийдің, аммоний ионы және жалпы темірдің концентрациялары фондық кластан асады.
Д.Қонаев а. 0,5 км төмен	3 сынып	ОБТ ₅ – 2,48 мг/дм ³ , ОХТ – 23,5 мг/дм ³ , сульфаттар – 171,6 мг/дм ³ , магний – 32,43 мг/дм ³ . Оттегіні биохимиялық

		тұтыну, оттегіні химиялық тұтыну және сульфаттардың концентрациялары фондық кластан аспайды. Магнийдің концентрациясы фондық кластан асады.
Ақсу өзені		Су температурасы 3,4 – 9,0°C шегінде болды, сутегі көрсеткіші 8,30, суда еріген оттегінің шоғыры 12,6 – 13,9 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 1,98 – 2,34 мгО/дм ³ , мөлдірлігі 1–5 см құрады.
Ақсу а. 0,5 км жоғары, Ақсу өзені сағасынан 10 км	3 сынып	ОБТ ₅ – 2,12 мг/дм ³ , ОХТ – 22,8 мг/дм ³ , сульфаттар – 246,0 мг/дм ³ , магний – 45,46 мг/дм ³ , жалпы темір – 0,14 мг/дм ³ . Оттегіні биохимиялық тұтыну, оттегіні химиялық тұтыну және жалпы темірдің концентрациялары фондық кластан аспайды. Сульфаттардың және магнийдің концентрациясы фондық кластан асады.
Қарабалта өзені		Су температурасы 3,8 – 8,0°C шегінде болды, сутегі көрсеткіші 8,30 – 8,40, суда еріген оттегінің шоғыры 13,2 – 13,8 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 2,32 – 2,54 мгО/дм ³ , мөлдірлігі 3–12 см құрады.
Баласағұн к. Қырғызстанмен шекаралас, өзен сағасынан 29 км	5 сынып	Сульфаттар – 702,6 мг/дм ³ . Сульфаттардың концентрациясы фондық кластан асады.
Тоқташ өзені		Су температурасы 3,0 – 6,0°C шегінде болды, сутегі көрсеткіші 8,30, суда еріген оттегінің шоғыры 13,2 – 14,6 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 1,84 – 2,20 мгО/дм ³ , мөлдірлігі 8–12 см құрады.
Қырғызстанмен шекарада, Жауғаш Батыр а. ауыл шетіндегі өзен сағасынан 78 км қашықтықта	4 сынып	Сульфаттар – 504,0 мг/дм ³ , магний – 65,16 мг/дм ³ . Сульфаттардың және магнийдің концентрациясы фондық кластан асады.

3 Қосымша

Анықтамалық бөлім

Елді-мекен ауасындағы ластаушы заттардың шекті жол берілген шоғырлары (ШЖШ)

Қоспаның атауы	ШЖШ мәні, мг/м ³		Қауіптілік сыныбы
	максималды бір реттік (ШЖШ _м)	орта-тәуліктік (ШЖШ _{о.т})	
Азот диоксиді	0,2	0,04	2
Азот оксиді	0,4	0,06	3
Аммиак	0,2	0,04	4
Бенз/а/пирен	-	0,1 мкг/100 м ³	1
Бензол	0,3	0,1	2
Бериллий	0,09	0,00001	1
Қалқыма бөлшектер (шаң)	0,5	0,15	3
PM 10 қалқыма бөлшектері	0,3	0,06	
PM 2,5 қалқыма бөлшектері	0,16	0,035	
Хлорлы сутек	0,2	0,1	2
Кадмий	-	0,0003	1
Кобальт	-	0,001	2
Марганец	0,01	0,001	2

Мыс	-	0,002	2
Күшән	-	0,0003	2
Озон (жербеті)	0,16	0,03	1
Қорғасын	0,001	0,0003	1
Күкірт диоксиді	0,5	0,05	3
Күкірт қышқылы	0,3	0,1	2
Күкіртсутегі	0,008	-	2
Көміртегі оксиді	5,0	3	4
Фенол	0,01	0,003	2
Формальдегид	0,05	0,01	2
Фторлы сутек	0,02	0,005	2
Хлор	0,1	0,03	2
Хром (VI)	-	0,0015	1
Мырыш	-	0,05	3

«Қалалық және ауылдық елді-мекендердегі атмосфералық ауаға қойылатын гигиеналық нормативтер» (2022 жылғы 02 тамыздағы № ҚР ДСМ-70)

Атмосфераның ластану индексінің дәрежесін бағалау

Градация	Атмосфералық ауаның ластануы	Көрсеткіштер	Айға бағалау
I	Төмен	СИ ЕЖҚ, %	0-1 0
II	Көтеріңкі	СИ ЕЖҚ, %	2-4 1-19
III	Жоғары	СИ ЕЖҚ, %	5-10 20-49
IV	Өте жоғары	СИ ЕЖҚ, %	>10 >50

Мемлекеттік органдарды тұрғындар қоғамдастығын ақпараттандыру үшін қалалардың атмосфера ластануының жай-күйі жөніндегі құжат 52.04.667–2005 БҚ. Әзірлеуге, салуға, баяндауға және мазмұндауға қойылатын жалпы талаптар.

Су пайдалану сыныптарын суды пайдаланудың санаттары (түрлері) бойынша саралау

Суды пайдалану сыныбы	Тазалау мақсаты/түрі	Су пайдалану сыныптары					
		1 сынып	2 сынып	3 сынып	4 сынып	5 сынып	6 сынып
Су экожүйелерінің қызметі	-	+	+	-	-	-	-
Балық өсіру/ихтиофаунаны қорғау	Албырт балық	+	+	-	-	-	-
	Тұқы балық	+	+	+	-	-	-
Ауыз су-шаруашылық сумен жабдықтау және тамақ өнеркәсібі кәсіпорындарын сумен жабдықтау	Қарапайым өңдеу	+	+	-	-	-	-
	Дағдылы өңдеу	+	+	+	-	-	-
	Қарқынды өңдеу	+	+	+	-	-	-
Мәдени-тұрмыстық су пайдалану	Туризм, спорт, демалыс, шомылу	+	+	+	-	-	-
Суару	Дайындықсыз	+	+	+	+	-	-
	Тұндыру карталарын пайдалану кезінде	+	+	+	+	+	-
Өнеркәсіптік су	Технологиялық	+	+	+	+	+	-

пайдалану	процестер, салқындату процестері						
Гидроэнергетика	-	+	+	+	+	+	+
Су көлігі	-	+	+	+	+	+	+
Тау-кен өндірісі	-	+	+	+	+	+	+

Ескертпе:

"+" – судың сапасы мақсатын қамтамасыз етеді;

"-" – судың сапасы мақсатын қамтамасыз етпейді.

* Су объектілерінде су сапасын жіктеудің бірыңғай жүйесі (ҚР АШМ СРК 09.11. 2016 жылғы №151 Бұйрық, оған 2025 жылғы 4 маусымдағы № 111-НҚ бұйрығымен өзгерістер енгізілді).

Радиациялық қауіпсіздік стандарты

Нормаланған мәндер	Доза шектері
Тиімді доза	Халық
	Жылына орта есеппен алғанда 1 м ³ в кез келген 5 жыл ішінде 5 м ³ в аспайды

* «Радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар»

4 Қосымша

Топырақты ластаушы зиянды заттар шоғырларының шекті жол берілген (бұдан әрі - ШРШ) мөлшері

Заттардың атауы	Шекті рұқсат етілген шоғыр (бұдан әрі - ШРШ) топырақта мг/кг
Қорғасын (жалпы нысан)	32,0
Хром (жылжымалы нысан)	6,0

* Тіршілік ету ортасының қауіпсіздігіне арналған гигиеналық нормативтер Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрі 2021 жылғы 21 сәуірдегі № КР ДСМ -32 бұйрығымен бекітілген

«ҚАЗГИДРОМЕТ» РМҚ ЖАМБЫЛ ОБЛЫСЫ ФИЛИАЛЫ

МЕКЕН-ЖАЙЫ:
ТАРАЗ ҚАЛАСЫ
ШЫМКЕНТ КӨШЕСІ 22
ТЕЛ. 8-(7262)-31-60-81
8-(7262)-56-80-51
E MAIL: info_zmb@meteo.kz